

Magyarul vagy románul?

Milyen nyelven tanuljon a gyermek?

Kedves Szülő! Mielőtt döntene ebben a kérdésben, amely egy életre meghatározó lehet gyermeke számára, kérem, olvassa el, és gondolja végig alaposan, mi nekem erről a véleményem szülőként, tanárként, a hazai nyelvi helyzettel foglalkozó kutatóként.

A magyar nyelv még Romániában sem értéktelenebb a románnál: a román a románok anyanyelve, a magyar a magyaroké. Akinek magyar az anyanyelve, annak az még értékesebb, fontosabb is minden más nyelvnél. Fontos és értékes, mert elődeink évszázadok alatt kiművelték, mindenre alkalmassá tették, amire az embernek szüksége lehet, amikor beszél, olvas vagy ír.

A román hivatalos nyelve az országnak, a magyar az ország legnagyobb kisebbségének nyelve, a mi nyelvünk. A Székelyföldön a legtöbben ezt a nyelvet beszélik, Erdélyben a lakosság 20%-a, azaz minden 5. ember. Mellettünk itt van Magyarország és itt vannak a többi Kárpát-medencei magyarok. A Kárpát-medencében éppen mi, a magyar anyanyelvűek vagyunk a legtöbben. Az pedig, hogy többen leszünk-e a jövőben vagy kevesebben, az is éppen szülői döntéseken múlik.

Országunkban a magyar nyelv használatának széleskörű, törvények által biztosított lehetőségei vannak éppen az oktatásban, az egyházak életében, a tudományos életben, a közigazgatásban, a közéletben. Fontos tudnia, hogy a magyar nyelvű oktatást, a magyar iskolákat a magyar állam és az erdélyi civil szervezetek is jelentősen támogatják ösztöndíjakkal, tanulmányi kirándulásokkal, anyanyelvi versenyekkel és táborokkal. A szorgalmas, tehetséges gyermekeket különösen.

Ha gyermeke a magyar nyelvet tanulta meg elsőként beszélni, akkor írni-olvasni is könnyebben megtanul ezen a nyelven. Az olvasással pedig megismeri ősei történelmét, a magyar irodalmat, mindannyiunk közös kincsét: a magyar kultúrát, szülei vallását. Az anyanyelv tanulása nem ér véget az elemi vagy általános iskolában, a középiskolai és egyetemi tanulmányok során válik magabiztossá, kellően gazdaggá.

Ha gyermeke ezen a nyelven tanul, **gyorsabban, pontosabban szerzi meg ismereteit**, és amit megtanul, az emlékezetében is inkább megmarad.

Igaz: itt a mi szülőföldünkön **fontos a román nyelv megtanulása** és ismerete is. Két nyelv még több lehetőséget biztosít újabb ismeretek megszerzésére, szakmák megtanulására. Arra is, hogy eligazodhassunk a mindennapi életben: a hivatalokban, az üzletekben, utazás közben. Hogy beszélni tudjunk szomszédainkkal vagy azokkal, akikkel találkozunk, megismerkedünk.

De ahhoz, hogy a gyermek megtanuljon románul, nem szükséges román tagozatra, román iskolába járnia. Azt saját szorgalmából és a magyar iskolában is megtanulhatja, és mindenütt gyakorolhatja. És a **román nyelvet is nagyon jól meg kell tanulni**: sokféle változatában: ahogy az utcán beszélnek, ahogy a könyvekben írják, ahogy a televízió közvetíti műsorait. Csak ez a mélyebb és változataiban kiterjedtebb nyelvismeret válik igazán hasznossá, értékessé az életben.

A két nyelv ismeretének, **a kétnyelvűségnek akkor van igazi haszna, ha mindkét nyelvben magas szintű, és ha annak az alapja az anyanyelv**: ahogy otthon beszélnek, és ahogy közös változatában a legtöbb magyar ember írja és beszél. Ez az ismeret, ennek mindennapos használata tarthat csak meg bennünket műveltségünkben, magyarságunkban. Ennek alapján, ehhez hozzáadva kell megtanulni, és használni a román nyelvet. És lehetőség szerint más nyelveket is.

Ha Önöknek, **a két szülőnek különböző az anyanyelve**, akkor a gyermek bizonyára párhuzamosan mindkét nyelven megtanult beszélni. Ilyen esetben az a jó, ha a gyermek a továbbiakban is megmarad mindkét nyelvben. Ezt úgy lehet elérni, ha az egyik oktatási ciklust az egyik, a másikat a

másik nyelven végzi. Még ilyenkor is jobb a magyarral kezdeni, az alsó tagozatra (I–IV. osztály) magyar osztályba íratni a gyermeket, hiszen ott a román órákon románul is megtanul írni-olvasni, és később nem okoz számára nagy nehézséget, hogy románra váltson. Ha viszont ezt kihagyja, már nem tud visszatérni a magyar nyelvű íráshoz, olvasáshoz.

Sok minden *nem igaz abból, amit mások tanácsolnak, még ha jó szándékkal teszik is.*

Nem igaz az, hogy aki románul tanul, jobban boldogul az iskolában és később az életben.

Ellenkezőleg: tudományosan is igazolták, hogy a második nyelven nehezebb az előrehaladás az iskolában. A magyar nyelven való tanulásnak pedig javultak a lehetőségei, lényegesen megnöttek az esélyei: folyamatosan bővül a szakoktatás és a magyar egyetemi hálózat. Abból pedig senkinek nincs hátránya, ha tanulmányait végig anyanyelvén folytatja.

Nem igaz, hogy a magyar nyelv jelenti a terhet, egy tantárggyal többet az iskolában, megnövelve a heti órák számát, a vizsgák számát. Gyermekeink számára ez az a tantárgy, amellyel megalapozzák anyanyelvi műveltségüket, minden egyéb iskolai tanulásnak az alapja. A magyarok számára a román nyelv és irodalom jelenti a többletet, ezt azonban jó lehetőségnek kell tekinteni, és vállalnia kell minden Romániában élő magyar gyermeknek, éppen azért, hogy több lehessen, hogy semmi ne jelentsen számára akadályt.

Igaz viszont, hogy aki már kisgyermek korában román iskolába kerül, az sohasem tanul meg rendszeren magyarul: nem fog tudni írni, kín lesz számára az olvasás.

Igaz viszont, hogy nehezebben boldogul majd más iskolai tantárgyakkal is.

Igaz viszont, hogy az eredeti magyar nyelvtudása is megkophat az idő múlásával, lassan azt is elfelejti, amit kisgyermekként megtanult.

Igaz viszont, hogy ebben a 2. nyelvben kevésbé lesz magabiztos, egyéniségében is bizonytalanná válhat.

Igaz viszont, hogy a jobban ismert és beszélt 2. nyelv eltávolíthatja magyar rokonaitól, ismerőseitől, átvezetheti a másik nyelvet beszélők társaságába.

És igaz az is, hogy az új nyelv és az új kapcsolatok meggyengíthetik magyar tudatát: teljesen felcserélheti nyelvét, feladhatja magyarságát.

Mi tehát a nyeresége annak, ha gyermeke magyar nyelven tanul?

Teljes értékű ember lehet, megmarad a magyar nyelvben és a mi kultúránkban, magyarságában. Tökéletesen megtanulhat románul és más idegen nyelveken is. Szakmákat tanulhat, egyetemen tanulhat.

A magyar nyelvet szeretni lehet. A magyar nyelvet szeretni kell!

Mi történik, ha a román nyelvű tanulást választja?

Akkor is teljes értékű ember lehet, de számolni kell azzal, hogy eltávolodik a magyar nyelvtől, ő vagy gyermekei már könnyebben cserélik fel magyar nyelvüket, vallásukat, nemzetiségüket a többségire, a románra.

Vigyázzon gyermekére! Most helyette dönt: döntsön okosan, döntsön felelősen!

Kolozsvár, 2011. január 22.

Péntek János